

RP WEB SOLUTIONS
Website For Everyone...

Ronak Palan
Web Consultant

+91 84888 55506

rpwebsolutions2020@gmail.com

(ટેક્સ સંલગ્ન તથા અન્ય મહત્વના સમાચાર પ્રસિદ્ધ કરતું માસિક)

ટેક્સ ટુડે

RNI No.GUJGUJ/2016/74805

Tax Today (Monthly)

કરવેરા સલાહકાર

સીધા અને આડકતરા કરવેરાની સાદી અને સરળ ભાષામાં માહિતી આપતું ગુજરાતી પખવાડિક વાર્ષિક લવાજમ :- ૩૬૯૫

સંપર્ક:-
પૂજા પબ્લિકેશન
મનિષ શાહ
૯૯૨૪૧ ૧૯૩૨૯

Post. Regn. No. G-JND/338/2020-2022. - Office of posting Una Post Office on 3 rd Monday of Every Month	પ્રતિશ્રી,
◆ વર્ષ: ૯, ◆ અંક: ૦૭, ◆ સર્ગ અંક: ૧૦૨, ◆ તા.૧૭/૦૫/૨૦૨૫, શનિવાર, ◆ પાના-૪, ◆ છૂટક અંકની કિંમત રૂ.૨૦, ◆ વાર્ષિક લવાજમ રૂ.૨૦૦/- (કુરીયર સાથે રૂ.૩૦૦/-)	
◆ તંત્રી-માલિક અને પ્રકાશક: ભવ્ય દિપકભાઈ પોપટ, ◆ પ્રકાશન સ્થળ: ૨૦૨-૨૦૩, ધ્રુવ કોમ્પ્લેક્સ, પોલીસ લાઈન સામે, ઉના, જી.ગીર સોમનાથ-૩૬૨૫૬૦	
◆ ફોન : ૦૨૮૭૫-૨૨૧૭૦૦, ફેક્સ: ૦૨૮૭૫-૨૨૧૭૦૦, મો. : ૯૯૨૪૧ ૨૧૭૦૦ ◆ મુદ્રણ સ્થળ : પ્રથમેશ ઓફસેટ, ગોંદરા ચોક, ઉના	
e-mail: taxtodayuna@gmail.com ◆ e-mail: editor@taxtoday.co.in ◆ www.taxtoday.co.in	

વેપારીઓ માટે આવ્યા સારા સમાચાર!!! નહીં થાય ઈનપુટ ક્રેડિટ લેવાનું “કૉલમ બ્લોક”

GSTIN દ્વારા GST પોર્ટલ ઉપર એકવાઈસરી બહાર પાડી કરવામાં આવ્યો રાહતકારક ખુલાસો

તા. ૧૯.૦૫.૨૦૨૫ ટેક્સ ક્રેડિટની વિગતો “ઓટો પોપ્યુલેટ” થતી હોય છે. આ “ઓટો પોપ્યુલેટ” થયેલ વિગતોમાં હાલ ખરીદનાર કરદાતા સુધારા કરી શકે છે. અગાઉ ૧૧ એપ્રિલના રોજ આ અંગે જાહેરાત કરવામાં આવી વેપારીના GSTR 3B ની ઈનપુટ 3B રિટર્નથી આ “ઓટો પોપ્યુલેટ” થયેલ વિગતોમાં કરદાતાને સુધારો કરવા આપવામાં આવશે નહીં. આ અંગે વેપારી આલમમાં તથા ટેક્સ પ્રોફેશનલ્સમાં વ્યાપક વિરોધ પણ થયેલ હતો. આ બાબતે ખુલાસો કરતી એડવાઈસરી GSTIN દ્વારા ૧૬ મે ના રોજ બહાર પાડવામાં આવેલ છે. આ એડવાઈસરી મુજબ હાલ કરદાતા આ “ઓટો પોપ્યુલેટ” થતી રકમમાં સુધારો કરી શકશે. એડવાઈસરી માં જણાવ્યા પ્રમાણે “ઓટો પોપ્યુલેટ” રકમ બ્લોક કરવાનો નિર્ણય હાલ મુલતવી રાખવામાં આવેલ છે. આ “ઓટો પોપ્યુલેટ” થતી કૉલમમાં કોઈ સુધારો કરવાની સગવડ ક્યારેથી બ્લોક કરવામાં આવશે તે અંગે ભવિષ્યમાં અલગ સૂચના બહાર પાડવામાં આવશે તેવો ખુલાસો કરવામાં આવ્યો છે. આ ખુલાસા સાથે વેપાર જગતમાં તથા ટેક્સ પ્રોફેશનલ્સને રાહતનો શ્વાસ લીધો હોવાના અહેવાલ મળી રહ્યા છે. ભવ્ય પોપટ, ટેક્સ ટુડે.

મહેસાણા મહાનગર ખાતે MSTBની AGM તથા સેમિનાર સફળતાપૂર્વક યોજાયો

૨૦૨૫ મહેસાણા, તા. ૦૬/૦૫/૨૦૨૫

મહેસાણા મહાનગર ખાતે મહેસાણા સેલ્સટેક્ષ બાર એસોસિએશન દ્વારા વર્ષ ૨૦૨૪-૨૫ માટેની વાર્ષિક સામાન્ય સભા (AGM) તા. ૦૬ મે ૨૦૨૫ ના મંગળવારના રોજ સાંજે ૪૩૦ કલાકે “હોટેલ એલિનર”, રાધનપુર રોડ, મહેસાણા ખાતે સફળતાપૂર્વક યોજાઈ હતી. કાર્યક્રમની શરૂઆતમાં પુલગાવમાં મરણ પામેલ આપણાં દેશવાસીઓના આત્માની શાંતિ માટે બે મિનિટનું મૌન પાળી તમામ હાજર સભ્યોએ શ્રદ્ધાંજલિ. ત્યાર બાદ કાર્યક્રમની શરૂઆતમાં વર્ષ દરમિયાન એસોસિએશન દ્વારા કરવામાં આવેલ કાર્યોનું વાંચન કરવામાં આવ્યું હતું અને હિસાબી માહિતી રજૂ કરાઈ હતી. ત્યારબાદ નવી કાર્યકારિણીની પસંદગી કરવામાં આવી હતી. મહેસાણા સેલ્સટેક્ષ બાર એસોસિએશનની AGM થયેલ જેમાં સર્વસંમતિથી વર્ષ ૨૦૨૫-૨૬ તથા ૨૦૨૬-૨૭ માટે શ્રી પ્રવીણભાઈ નાયક (પ્રમુખ), શ્રી રોનકભાઈ શાહ (ઉપપ્રમુખ), શ્રી દેવાંગભાઈ પટેલ (સેક્રેટરી) અને શ્રી હેમલભાઈ છાબડા (જોઈન્ટ સેક્રેટરી) હોદ્દાઓની વરણી થયેલ છે. AGM બાદ સાંજે ૫૦૦ થી ૬૩૦ કલાક દરમિયાન શ્રી આશિષભાઈ મોદીની ટીમના આકાશભાઈ જોષી અને બિનંચ કોન્ટ્રીક્ટરને “SCIGST” સોફ્ટવેરની ખૂબ જ ઉપયોગી તથા જાણકારીસભર માહિતી આપી હતી અને સાથે સાથે સોફ્ટવેર બાબતે સલાહ-સૂચન કરવા અનુરોધ કરેલ. આમ, છેલ્લે પ્રશ્નોત્તરીના પડાવ માં તમામ સભ્યોએ ઉત્સાહ પૂર્વક ભાગ લઈ પ્રશ્નો નું નિવારક મેળવ્યું હતું. આ પ્રસંગે એસોસિએશનના સભ્યોની ઉપસ્થિતિ ઉત્સાહભરે રહી હતી અને અંતે ભવ્ય ડિનરનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. પ્રમુખ શ્રી કિરીટકુમાર પટેલ તથા મહામંત્રી શ્રી રોનકભાઈ શાહે તમામ સભ્યોનો, વક્તાનો તથા આયોજક સભ્યોનો આભાર વ્યક્ત કર્યો હતો અને આગામી સમયમાં વધુ આવું જ જ્ઞાનવર્ધક અને ઉપયોગી કાર્યક્રમો આયોજન કરવાની પ્રતિબદ્ધતા વ્યક્ત કરી હતી.

હર્ષદ ઓઝા (મોબાઈલ નંબર ૯૪૨૬૧૭૬૯૭) મહેસાણા/ પાલનપુર (ઉત્તર ગુજરાત ઝોન)

All India Federation of Tax Practitioners organizes Residential Refresher Course at Azerbaijan

International RRC at Baku organized under leadership of National President Samirbhai Jani & Chirag Parekh as Conference Chairman

Dt. 23.05.2025: All India Federation of Tax Practitioners also known as AIFTP organized a 7 days Residential Refresher Course (RRC) at Baku, the capital of Azerbaijan. More than 65 delegates attended the RRC under the leadership of National President Samirbhai Jani and Conference Chairman Chirag Parekh. There were discussion on the topics of Hindu Undivided Family in a session of Income Tax which was chaired by Past President Adv. Ganesh Purohitji. The learned faculty of the session were Adv. V. K. Gupta, Delhi and CA P K Bansal, who is also an Ex ITAT member.

Second Session was on Goods & Services Tax which was chaired by Past President M. Srinivas Rao. Bhavya Popat, presented his paper on the subject of "Critical issues under GST regarding Hotels and Restaurant". Delegates apart from learning had a very good sight seeing to the beautiful places of Baku, Azerbaijan and also Azerbaijan. Bhavya Popat, Editor

CA આણંદ અને વડોદરા બ્રાન્ચ દ્વારા આણંદ મુકામે “જ્ઞાન સંગમ” પરિસંવાદ યોજાયો

તા. ૨૨.૦૫.૨૦૨૫ આણંદ અને વડોદરા સીએ બ્રાન્ચ દ્વારા તા. ૨૨ અને ૨૩ મે-૨૦૨૫ ના રોજ “જ્ઞાન સંગમ” ૨૦૨૫ દ્વિદિવસીય પરિસંવાદ મધુબાન રિસોર્ટ, આણંદ ખાતે યોજાયો. આ પરિસંવાદ માં આવક વેરા, વસ્તુ અને સેવા કર, ઓડિટ ધોરણો તથા સુધ્ધ લઘુ અને મધ્યમ ઉદ્યોગો નો મળતી સહાય (Subsidy) જેવા અનેક વિષયો પર દેશભરના નિષ્ણાત તજજ્ઞો દ્વારા વક્તવ્યો આપેલ. આ પરિસંવાદ માં સીએ ઈન્સ્ટીટ્યૂટ (ICAI)ના કેન્દ્રીય કારોબારી સમિતિના સભ્ય CA પુરસોત્તમ મહેલવાલ, CA વિશાલ દાશી, CA મંગેશ કિનારે, CA પંકજ શાહ તથા સીએ ઈન્સ્ટીટ્યૂટના વેસ્ટર્ન રેજિયનના કોષાધ્યક્ષ CA કેનિલ શાહ તથા વેસ્ટર્ન રેજિયનના સભ્ય CA રીકીન પટેલએ સવિશેષ હાજરી આપી હતી.

સીએ ઈન્સ્ટીટ્યૂટ (ICAI)-ની આણંદ બ્રાન્ચ પ્રમુખ CA રોનક ગોયલએ જણાવ્યું હતું કે આવા આયોજનો આપણા દેશના વિકાસ માટે અતિઆવશ્યક છે તેમજ મોટી સંખ્યામાં CA સભ્યોની હાજરી બદલ ખુશી વ્યક્ત કરી હતી. આ કાર્યક્રમની વ્યક્તિ બદલ સેક્રેટરી CA જગત્ શાહ દ્વારા સો કોઈનો આભાર વ્યક્ત કરવામાં આવ્યો હતો. અમિતભાઈ સોની, ટેક્સ ટુડે, નડિયાદ

તમે ના કરતાં આ ભૂલ!! આ ભૂલ કરવાથી બની શકે છે તમારી મિલ્કત “બેનામી મિલ્કત”

નાની ભૂલ ક્યારેક વ્યક્તિની મિલ્કત માટે બની શકે છે મુશ્કેલી

ભવ્ય પોપટ, ટેક્સ ટુડે

તા. ૨૩.૦૫.૨૦૨૫ નોટબંધીની જાહેરાત થઈ તે સમયે કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નોટબંધી લાગુ કરવા સાથે “બેનામી ટ્રાન્સેક્શન (પ્રોહિબિશન) એમેન્ડમેન્ટ એક્ટ, ૨૦૧૬ પણ લાગુ કરવામાં આવ્યો હતો. ખરેખર નોટબંધી સમયે આ બેનામી પ્રોપર્ટી એક્ટ કાયદો લાગુ કરવામાં આવ્યો તે કાયદો હકીકતમાં ૧૯૮૮ માં લાવવામાં આવેલ “પ્રોહિબિશન ઓફ બેનામી પ્રોપર્ટી ટ્રાન્સેક્શન એક્ટ, ૧૯૮૮” ના સુધારા સ્વરૂપે હતો. જૂના કાયદાની જોગવાઈઓમાં નવા લાગુ કરવામાં આવેલ કાયદામાં મોટા પ્રમાણમાં ફેરફારો કરવામાં આવ્યા હતા. આ સુધારો લાગુ કરવાના કારણમાં સરકાર દ્વારા જણાવવામાં આવ્યું હતું કે ૧૯૮૮ ના કાયદામાં એવી જોગવાઈઓનો અભાવ હતો જેનાથી બેનામી સંપત્તિને લગતા વ્યવહારો રોકવા શક્ય ના હતા.

હવે આ સુધારા દ્વારા આ કાયદાનો વધુ સાર્થક રીતે અમલ થઈ શકશે તેવું માનવામાં આવી રહ્યું હતું. બેનામી સંપત્તિને લગતા વ્યવહારો બાબતે ટંક-સજા ૧૯૮૮ થી થયેલ તમામ વ્યવહારો ઉપર લાગુ પડશે તેવી જોગવાઈ આ નવા સુધારેલા કાયદામાં કરવામાં આવી છે. જો કે યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા વી. ગણપતિ ડીલકોમ પ્રા. લી.ના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ ન્યાયાલય દ્વારા ૨૦૧૬ ના સુધારેલા કાયદાની આ જોગવાઈને બંધારણથી વિરુદ્ધની ગણી ૨૬ કરવામાં આવી છે. આમ, આ ચુકાદા પ્રમાણે ૧૯૮૮ થી ૨૦૧૬ વચ્ચેના વ્યવહારોને સુધારેલા કાયદાની જોગવાઈ લાગુ પડે નહીં પરંતુ જૂના કાયદાની જોગવાઈ લાગુ પડે અને આ વ્યવહારો ૧૯૮૮ ના જૂના કાયદાની જોગવાઈઓ પ્રમાણે જ ગણવાના રહે તેવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે.

આ કાયદો જન સામાન્યને સ્પર્શતો હોવા છતાં આ કાયદા બાબતે જોઈએ તેવી ગંભીરતા તથા જાણકારી લોકો પાસે નથી. આ કાયદાની જોગવાઈઓની જાણકારીના અભાવે ક્યારેક અજાણતા વ્યક્તિ સંપત્તિની ખરીદી કરતાં હોય ત્યારે આ કાયદાની જોગવાઈઓનો ભંગ થઈ જતો હોય છે અને ભવિષ્યમાં પોતાના મહેનતની મૂડીથી ખરીદવામાં આવેલ આ સંપત્તિ ક્યારેક ખોવાનો વારો સુદ્ધાં આવી શકે. આ કારણે આ કાયદાની સામાન્ય જોગવાઈઓ દરેક વ્યક્તિએ સમજવી જરૂરી છે.

બેનામી સંપત્તિ એટલે શું?
બેનામી સંપત્તિ એટલે એવી સંપત્તિ જે બેનામી વ્યવહારો દ્વારા ધારણ કરવામાં આવી હોય.

બેનામી વ્યવહારો એટલે શું?
બેનામી વ્યવહારોમાં નીચેના વ્યવહારોનો સમાવેશ થાય છે

૧. એવા વ્યવહારો જ્યાં મિલ્કતની તબદીલી એવી રીતે હાથ ધરવામાં આવેલ હોય જ્યાં મિલ્કત એક વ્યક્તિના નામે ખરીદવામાં આવી હોય અને આ મિલ્કત ખરીદવા અંગેની રકમ અન્ય વ્યક્તિ દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલ હોય અને જ્યાં મિલ્કતનો તાત્કાલિક કે ભવિષ્યમાં, સીધી કે આડકતરી રીતે લાભ મિલ્કત ખરીદવામાં રકમ ચૂકવનાર વ્યક્તિને મળવાનો હોય.
૨. એવા વ્યવહારો કે જ્યાં મિલ્કતની ખરીદી જ્યારે કોઈ કાલ્પનિક વ્યક્તિના નામે કરવામાં આવેલ હોય. ઉદાહરણ તરીકે “રામભરોસે” કે Mr X જેવા કાલ્પનિક નામો પર થયેલ મિલ્કતની ખરીદી.
૩. એવા વ્યવહારો કે જ્યાં મિલ્કતના માલિક પોતાની મિલ્કત વિશે જાણ નથી અથવા તો આવી મિલ્કતના પોતે માલિક હોવાનું તેઓ નકારે છે.
૪. એવા વ્યવહારો કે જ્યાં મિલ્કત માટેની ચૂકવણી કરનાર વ્યક્તિ મળી શકતો નથી અથવા તો (અનુસંધાન બીજા પાને)

ઇન્કમ ટેક્સ નોટિસથી દૂર રહેવા રાખો આર્થિક વ્યવહારો કરવામાં સાવચેતી. કહેપાય છે ને After all prevention is better than Cure!!

તા. ૩૦.૧૨.૨૦૨૪
Article 158

ઇન્કમ ટેક્સ હેઠળ નોટિસ આવે ત્યારે વ્યક્તિ તાણ અનુભવતો હોય છે તે સામાન્ય બાબત છે. એક ટેક્સ એડવોકેટ તરીકેની પ્રેક્ટિસ દરમ્યાન અમારી સામે અવારનવાર એવા કેસ આવતા હોય છે જ્યાં ઇન્કમ ટેક્સ નોટિસ આવવાના કારણે વ્યક્તિએ ખાવા-પીવાનું તથા આરામ છોડી દીધેલ હોય. ઇન્કમ ટેક્સ કાયદા હેઠળ અમુક ભૂલો એવી હોય છે જે થઈ જાઈ પછી તેનો કોઈ ઈલાજ નથી અને આ ભૂલો વ્યક્તિઓ માટે ખૂબ મુશ્કેલ સાબિત થતી હોય છે. આજે આ લેખમાં એવી ભૂલો વિષય સામાન્ય લોકોને માહિતી આપવા પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો છે. ઇન્કમ ટેક્સ હેઠળ અલગ અલગ પ્રકારની નોટિસ આપવામાં આવતી હોય છે. પરંતુ આકારણી તથા ફેર આકારણીની નોટિસો ઇન્કમ ટેક્સ અન્વયે સૌથી ગંભીર નોટિસો ગણવામાં આવતી હોય છે. આ આકારણી અને ખાસ કરીને ફેરઆકારણીની નોટિસ સામાન્ય રીતે એવા કરદાતાને આપવામાં આવતી હોય છે જેણે ઇન્કમ ટેક્સ હેઠળ અમુક એવા વ્યવહારો કર્યા છે જે વ્યવહારો અંગેની જાણ નિયત વ્યક્તિ/સંસ્થા દ્વારા ઇન્કમ ટેક્સ ડિપાર્ટમેન્ટને કરવી ફરજિયાત હોય છે. આવા વ્યવહાર કર્યા હોય અને જે તે વર્ષનું ઇન્કમ ટેક્સ રિટર્ન કરદાતા દ્વારા ભરી આપવામાં આવ્યું હોય તો નોટિસ આવવાની શક્યતા ઓછી રહેતી હોય છે. પરંતુ આ પ્રકારે નિયત વ્યવહાર કર્યા હોવા છતાં તે વર્ષ માટે ઇન્કમ ટેક્સ રિટર્ન ભરવામાં ના આવે ત્યારે ઇન્કમ ટેક્સ હેઠળ આકારણી/ફેરઆકારણી માટેની નોટિસ કરદાતાને આપવામાં આવતી હોય છે. અગાઉ આકારણી વર્ષના છ વર્ષ સુધી ફેર આકારણી માટેની નોટિસો આપવામાં આવતી હતી. આ સમય મર્યાદામાં સુધારો કરી ૦૧ એપ્રિલ ૨૦૨૧ બાદ આ પ્રકારે ફેર આકારણીની નોટિસ આપવાની સમય મર્યાદા જે તે આકારણી વર્ષથી ત્રણ વર્ષ કરી આપવામાં આવી છે.

ઇન્કમ ટેક્સ ફેર આકારણીની નોટિસથી દૂર રહેવા નીચેના વ્યવહારો વિષે સમજણ મેળવવી ખૂબ જરૂરી છે.

એવા વ્યવહારો જેના કારણે ઇન્કમ ટેક્સ નોટિસ આપવાની સંભાવના રહેતી હોય છે:

૧. રોકડમાં ૧૦ લાખ કે તેથી વધુ રકમ ના “ડ્રાફ્ટ” કોઈ પણ બેન્ક ખાતામાંથી નિકાળવામાં આવ્યા હોય. આ ઉપરાંત કોઈ એક ખાતામાં અથવા એકથી વધુ કરંટ એકાઉન્ટમાં નાણાકીય વર્ષમાં ૫૦ લાખ કે તેથી વધુ રકમ રોકડમાં જમા કરવામાં આવે અથવા રોકડ ઉપાડ કરવામાં આવ્યા હોય.
૨. ૧૦ લાખ કે તેથી વધુ રકમ નાણાકીય વર્ષમાં કરંટ કે ફિક્સ ડિપોઝિટ સિવાયના (એટલેકે સેવિંગ બેન્ક, રિસરિંગ ખાતું વી) કોઈ એક ખાતામાં અથવા એકથી વધુ ખાતામાં જમા કરવામાં આવી હોય.
૩. નાણાકીય વર્ષમાં ૧૦ લાખ કે તેથી વધુ

રકમની ટાઈમ ડિપોઝિટ (ફિક્સ ડિપોઝિટ) કોઈ વ્યક્તિના એક ખાતામાં અથવા એકથી વધુ ખાતામાં (બેન્ક/પોસ્ટ ઓફિસ વગેરેમાં) શરૂ કરવામાં આવે.

- ૪. કેડિટ કાર્ડના બિલની ૧ લાખ કે તેથી વધુની રકમની રોકડમાં ચુકવણી કરવામાં આવે અથવા કેડિટ કાર્ડના બિલની નાણાકીય વર્ષ દરમ્યાન ૧૦ લાખ કે તેથી વધુ ચુકવણી કરવામાં આવે.
- ૫. કોઈ કંપનીના બોન્ડ અથવા ડિબેન્ચર માટે નાણાકીય વર્ષમાં ૧૦ લાખ કે તેથી વધુ રકમની ખરીદી માટે ચુકવણી કરવામાં આવે.
- ૬. કોઈ કંપનીના શેર ખરીદવા માટે નાણાકીય વર્ષમાં ૧૦ લાખ કે તેથી વધુ રકમની ચુકવણી કરવામાં આવે.
- ૭. કોઈ પણ વ્યક્તિ પાસેથી કોઈ કંપની પોતાના શેર બાય-બેક કરે જેની ચુકવણી નાણાકીય વર્ષ દરમ્યાન ૧૦ લાખ કે તેથી વધુ કરવામાં આવી હોય.
- ૮. કોઈ વ્યક્તિ દ્વારા નાણાકીય વર્ષમાં ૧૦ લાખ કે તેથી વધુ રકમના મ્યુચ્યલ ફંડની ખરીદી કરવામાં આવી હોય.
- ૯. કોઈ વ્યક્તિ દ્વારા નાણાકીય વર્ષ દરમ્યાન ૧૦ લાખ કે તેથી વધુ મૂલ્યના ટ્રાન્સેલર્સ ચેકની ખરીદી કરવામાં આવે અથવા અથવા કોઈ આંતરરાષ્ટ્રીય કાર્ડમાં ૧૦ લાખ કે તેથી વધુ રકમનો ખર્ચ કરવામાં આવેલ હોય.
- ૧૦. કોઈ વ્યક્તિ દ્વારા સ્થાવર મિલકતની ખરીદી માટે ૩૦ લાખ કે તેથી વધુ રકમનો અવેજ ચુકવવામાં આવ્યો હોય અથવા જે તેવી મિલકતની ખરીદી કરેલ હોય જેનું જંત્રીનું મૂલ્ય ૩૦ લાખ કે તેથી વધુ થતું હોય.
- ૧૧. કોઈ માલ કે સેવા માટે ૨ લાખથી વધુ રકમની ચુકવણી રોકડમાં કરવામાં આવે.

ઉપર જણાવેલ વ્યવહારો કોઈ વ્યક્તિ દ્વારા કરવામાં આવે ત્યારે તેને ઇન્કમ ટેક્સ નોટિસ આવવાની સંભાવના રહેતી હોય છે. મારા અંગત અનુભવ પ્રમાણે ઉપર પૈકી જે વ્યવહારોમાં સૌથી વધુ કરદાતાઓ દ્વારા ભૂલો થતી હોય છે તે વ્યવહારો વિષે વિગત વાર માહિતી આપવા નીચે પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો છે.

બેન્કના ખાતામાં કરવવામાં આવતી મોટી રકમની ડિપોઝિટ

કરંટ ખાતા: સામાન્ય રીતે બેન્ક ખાતામાં મોટી રકમ જમા કરાવવાના કારણે અનેક નોટિસ ઇન્કમ ટેક્સ ડિપાર્ટમેન્ટ તરફથી આપવામાં આવતી હોય છે. કોઈ કરંટ ખાતામાં નાણાકીય વર્ષમાં ૫૦ લાખ કે તેથી વધુ રકમ જમા કરાવવામાં આવે અથવા ૫૦ લાખ કે તેથી વધુ રકમ નાણાકીય વર્ષ દરમ્યાન ઉપાડ કરવામાં આવે ત્યારે બેન્ક દ્વારા ઇન્કમ ટેક્સ ડિપાર્ટમેન્ટને જે તે વ્યક્તિના PAN અને વ્યવહારની માહિતી પૂરી પાડવાની થતી હોય છે. આ બાબતે એ જાણવું જરૂરી છે કે આ રોકડ જમા તથા ઉપાડની રકમ એ તેના તમામ ખાતા માટે ગણવાની રહે છે. હાલ, જ્યારે સમગ્ર દેશની તમામ બેન્કોની સિસ્ટમ એક બીજા સાથે જોડાયેલ ના હોય હાલ માત્ર જે તે બેન્કની તમામ બ્રાન્ચ માટે આ રકમની મર્યાદા લાગુ થઈ રહી છે. ઉદાહરણ તરીકે જો કોઈ વ્યક્તિ કરંટ બેન્ક ઓફ ઈન્ડિયાની અમદાવાદ શાખાના

પોતાના કરંટ ખાતામાં ૨૫ લાખ જમા કરાવે અને ત્યારે બાદ થોડા દિવસ પછી તે જ નાણાકીય વર્ષમાં પોતાના અન્ય એક સ્ટેટ બેન્ક ઓફ ઈન્ડિયા ઉનાના કરંટ ખાતા વધુ ૨૫ લાખ જમા કરાવે ત્યારે આ સંજોગોમાં પણ બેન્ક દ્વારા આ વ્યવહાર અંગે ઇન્કમ ટેક્સ ડિપાર્ટમેન્ટને જાણ કરવામાં આવશે.

ફિક્સ ડિપોઝિટ: કોઈ વ્યક્તિ નાણાકીય વર્ષ દરમ્યાન ૧૦ લાખ કે તેથી વધુ રકમની ટાઈમ ડિપોઝિટ (જેને સામાન્ય રીતે ફિક્સ ડિપોઝિટ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) કરાવે ત્યારે આ અંગેની જાણ પણ બેન્ક અથવા પોસ્ટ ઓફિસ દ્વારા ઇન્કમ ટેક્સ ડિપાર્ટમેન્ટને કરવામાં આવતી હોય છે. જો કે આ ફિક્સ ડિપોઝિટની રકમની ગણતરી કરવામાં જે ફિક્સ ડિપોઝિટ રિન્યુ કરવામાં આવી હોય તેનો સમાવેશ કરવામાં આવશે નહીં.

કરંટ કે ફિક્સ ડિપોઝિટ સિવાયના ખાતા (સેવિંગ ખાતું, રિસરિંગ ડિપોઝિટ ખાતું વી):

કોઈ વ્યક્તિ જ્યારે કરંટ ખાતા, ફિક્સ ડિપોઝિટ ખાતા સિવાયના ખાતામાં એટલેકે સેવિંગ ખાતા જેવા ખાતામાં ૧૦ લાખ કે તેથી વધુ રકમ રોકડમાં જમા કરાવે ત્યારે આ અંગેની માહિતી જે તે બેન્ક અથવા પોસ્ટ ઓફિસ દ્વારા ઇન્કમ ટેક્સ ડિપાર્ટમેન્ટને આપવામાં આવતી હોય છે. આ પ્રકારના ખાતાઓમાં સેવિંગ બેન્ક ખાતું (અથવા બેન્ક ખાતું), રિસરિંગ ડિપોઝિટ, કેશ કેડિટ ખાતું (CC ખાતું), લોન ખાતું વગેરેનો સમાવેશ થતો હોય છે. આ બાબતે એ જાણવું જરૂરી છે કે આ રોકડ જમા રકમ એ તે વ્યક્તિના તમામ ખાતા માટે ગણવાની રહે છે. હાલ, જ્યારે સમગ્ર દેશની તમામ બેન્કોની સિસ્ટમ એક બીજા સાથે જોડાયેલ ના હોય હાલ માત્ર જે તે બેન્કની તમામ બ્રાન્ચ માટે આ રકમની મર્યાદા લાગુ થઈ રહી છે. ઉદાહરણ તરીકે જો કોઈ વ્યક્તિ સ્ટેટ બેન્ક ઓફ ઈન્ડિયાની અમદાવાદ શાખામાં ૫ લાખ જમા કરાવે અને ત્યારે બાદ થોડા દિવસ પછી એ નાણાકીય વર્ષમાં પોતાના અન્ય એક સ્ટેટ બેન્ક ઓફ ઈન્ડિયા ઉનાના સેવિંગ ખાતા વધુ ૫ લાખ જમા કરાવે ત્યારે આ સંજોગોમાં પણ બેન્ક દ્વારા આ અંગે ઇન્કમ ટેક્સ ડિપાર્ટમેન્ટને

આ વ્યવહારની જાણ કરવામાં આવશે.

આ પ્રકારના વ્યવહાર થયેલ હોય તો શું તકેદારી લેવી છે જરૂરી?

જ્યાં સુધી શક્ય હોય આ પ્રકારના વ્યવહારથી દૂર રહેવું જરૂરી છે. જો આ પ્રકારે કોઈ વ્યવહાર થયેલ હોય તો જે તે વર્ષ માટેનું ઇન્કમ ટેક્સ રિટર્ન અચૂક ભરી આપવું જોઈએ. આ રિટર્ન ભરવાં માટે કોઈ નિષ્ણાંત એડવોકેટ, CA કે ટેક્સ પ્રેક્ટિશનરની સલાહ લેવી

ઉપયોગી બને. જો કોઈ જૂના વર્ષ માટે આ પ્રકારે વ્યવહાર થયેલ હોય જેના માટે રિટર્ન ભરવાની સમય મર્યાદા વીતી ગઈ હોય તેવા સંજોગોમાં ટેક્સ પ્રોફેશનલની સલાહ લઈ યોગ્ય પગલાં લેવામાં આવે તે જરૂરી છે. જો કે આ પ્રકારના વ્યવહારો કરવામાં આવ્યા હોય અને કરદાતા નિયમિત રીતે પોતાનું આવક વેરા રિટર્ન ભરતા હોય તો તેમને ઇન્કમ ટેક્સ ડિપાર્ટમેન્ટ તરફથી આવા વ્યવહારો માટે પણ નોટિસો આવવાની સંભાવના ઓછી રહેતી હોય છે. આમ, આ પ્રકારના વ્યવહાર કરતાં વ્યક્તિઓએ ઇન્કમ ટેક્સ રિટર્ન નિયમિત ભરવું જરૂરી છે. જે વ્યક્તિ ઇન્કમ ટેક્સ રિટર્ન નથી ભરતા તેઓના માટે ઉપરની વિગતો અંગેની માહિતી મેળવી આવા વ્યવહારથી દૂર રહેવું જ હિતાવહ છે. કહેવાય છે ને Prevention is better than Cure!!!

ઇન્કમ ટેક્સ હેઠળ નોટિસ આવે ત્યારે વ્યક્તિ તાણ અનુભવતો હોય છે તે સામાન્ય બાબત છે. એક ટેક્સ એડવોકેટ તરીકેની પ્રેક્ટિસ દરમ્યાન અમારી સામે અવારનવાર એવા કેસ આવતા હોય છે જ્યાં ઇન્કમ ટેક્સ નોટિસ આવવાના કારણે વ્યક્તિએ ખાવા-પીવાનું તથા આરામ છોડી દીધેલ હોય. ઇન્કમ ટેક્સ કાયદા હેઠળ અમુક ભૂલો એવી હોય છે જે થઈ જાઈ પછી તેનો કોઈ ઈલાજ નથી અને આ ભૂલો વ્યક્તિઓ માટે ખૂબ મુશ્કેલ સાબિત થતી હોય છે. આજે આ લેખમાં એવી ભૂલો વિષે સામાન્ય લોકોને માહિતી આપવા પ્રયાસ કર્યો છે. ઇન્કમ ટેક્સ હેઠળ અલગ અલગ પ્રકારની નોટિસ આપવામાં આવતી હોય છે. પરંતુ આકારણી તથા ફેર આકારણીની નોટિસો ઇન્કમ ટેક્સ અન્વયે

સૌથી ગંભીર નોટિસો ગણવામાં આવતી હોય છે. આ આકારણી અને ખાસ કરીને ફેરઆકારણીની નોટિસ સામાન્ય રીતે એવા કરદાતાને આપવામાં આવતી હોય છે જેણે ઇન્કમ ટેક્સ હેઠળ અમુક એવા વ્યવહારો કર્યા છે જે વ્યવહારો અંગેની જાણ નિયત વ્યક્તિ/સંસ્થા દ્વારા ઇન્કમ ટેક્સ ડિપાર્ટમેન્ટને કરવી ફરજિયાત હોય છે. આવા વ્યવહાર કર્યા હોય અને જે તે વર્ષનું ઇન્કમ ટેક્સ રિટર્ન કરદાતા દ્વારા ભરી આપવામાં આવ્યું હોય તો નોટિસ આવવાની શક્યતા ઓછી રહેતી હોય છે. પરંતુ આ પ્રકારે નિયત વ્યવહાર કર્યા હોવા છતાં તે વર્ષ માટે ઇન્કમ ટેક્સ રિટર્ન ભરવામાં ના આવે ત્યારે ઇન્કમ ટેક્સ હેઠળ આકારણી/ફેરઆકારણી માટેની નોટિસ કરદાતાને આપવામાં આવતી હોય છે. અગાઉ આકારણી વર્ષના છ વર્ષ સુધી ફેર આકારણી માટેની નોટિસો આપવામાં આવતી હતી. આ સમય મર્યાદામાં સુધારો કરી ૦૧ એપ્રિલ ૨૦૨૧ બાદ આ પ્રકારે ફેર આકારણીની નોટિસ આપવાની સમય મર્યાદા જે તે આકારણી વર્ષથી ત્રણ વર્ષ કરી આપવામાં આવી છે.

ઇન્કમ ટેક્સ ફેર આકારણીની નોટિસથી દૂર રહેવા નીચેના વ્યવહારો વિષે સમજણ મેળવવી ખૂબ જરૂરી છે.

રોકડમાં બેન્ક ડ્રાફ્ટ બનાવવાના વ્યવહારો:

કોઈ વ્યક્તિ દ્વારા કોઈ બેન્કમાંથી એક નાણાકીય વર્ષમાં ૧૦ લાખ કે તેથી વધુ રકમના ડિમાન્ડ ડ્રાફ્ટ કે પે ઓર્ડર રોકડમાં ચુકવણી કરી બનાવવામાં આવ્યા હોય ત્યારે આ પ્રકારના વ્યવહારોની જાણ બેન્ક દ્વારા ઇન્કમ ટેક્સ ડિપાર્ટમેન્ટને કરવામાં આવતી હોય છે. આ કારણે જ મોટાભાગની બેન્ક રોકડમાં ડિમાન્ડ ડ્રાફ્ટ બનાવવાની સગવડ આપતી હોતી નહીં. ઘણી વાર એવું ધ્યાને આવતું હોય છે કે કોઈ વ્યક્તિ દ્વારા પોતાની એક બેન્કના ખાતામાંથી મોટી રકમ ઉપાડી પોતાના અન્ય બેન્ક ખાતામાં રોકડ સ્વરૂપે જમા કરાવવામાં આવતી હોય છે. આ પ્રકારના વ્યવહારો એ અજ્ઞાનતાના કારણે કરવામાં આવતા હોય છે પરંતુ આવા કારણોસર પણ તેઓ ઇન્કમ ટેક્સની કાર્યવાહીના શિકાર બની જતાં હોય છે. જ્યારે એક ખાતામાં થી અન્ય ખાતામાં કોઈ રકમ તબદીલ કરવાની થતી હોય ત્યારે શક્ય હોય ત્યાં સુધી આ રકમ ચેક કે ઓનલાઈન ટ્રાન્સફર દ્વારા કરવી હિતાવહ છે.

કેડિટ કાર્ડના બિલ માટે કરવામાં આવતી ચુકવણી

કોઈ પણ કંપનીના કેડિટ કાર્ડના કોઈ બિલની ચુકવણી જ્યારે એક લાખ કે તેથી વધુ રકમ રોકડમાં કરવામાં આવે ત્યારે કેડિટ કાર્ડ જે કંપની દ્વારા આપવામાં આવ્યું હોય તે કંપનીએ ઇન્કમ ટેક્સ ડિપાર્ટમેન્ટને આ વ્યવહારની જાણ કરવાની રહેતી હોય છે. આવી રીતે જ્યારે કોઈ કેડિટ કાર્ડ માટે વર્ષ દરમ્યાન ૧૦ લાખ કે તેથી વધુ રકમની ચુકવણી કરવામાં આવી હોય ત્યારે પણ કેડિટ કાર્ડ જે કંપની દ્વારા આપવામાં આવ્યું હોય તે કંપનીએ ઇન્કમ ટેક્સ ડિપાર્ટમેન્ટને આ વ્યવહારની જાણ કરવાની રહેતી હોય છે.

ક્યારેક અજ્ઞાનતામાં કેડિટ કાર્ડ પરનું વ્યાજ બચાવવા કોઈ વ્યક્તિ દ્વારા પોતાના કેડિટ કાર્ડના મોટા બિલની ચુકવણી રોકડમાં કરવામાં આવતી

હોય છે. આવા વ્યવહારના કારણે પણ તેઓ ક્યારેક ઇન્કમ ટેક્સની તપાસના ભોગ બની જતાં હોય છે.

મ્યુચ્યલ ફંડની ખરીદી

કોઈ વ્યક્તિ દ્વારા નાણાકીય વર્ષ દરમ્યાન ૧૦ લાખ કે તેથી વધુ રકમની મ્યુચ્યલ ફંડની ખરીદી કરવામાં આવતી હોય છે ત્યારે પણ આ કંપની દ્વારા ઇન્કમ ટેક્સ ડિપાર્ટમેન્ટને આ અંગે જાણ કરવામાં આવતી હોય છે. પરંતુ આ ૧૦ લાખની મર્યાદાની ગણતરી કરવામાં કોઈ મ્યુચ્યલ ફંડની એક સ્કીમમાંથી અન્ય સ્કીમમાં ફંડ તબદીલ કરવામાં આવેલ હોય તે રકમનો સમાવેશ કરવામાં આવશે નહીં.

સ્થાવર મિલકતની ખરીદી

કોઈ વ્યક્તિ દ્વારા કોઈ સ્થાવર મિલકત જેવી કે જમીન, મકાન, ફ્લેટ વગેરેની ખરીદી કરવામાં આવેલ હોય અને આ સ્થાવર મિલકત સંદર્ભે ચુકવવાના થતાં અવેજની રકમ ૩૦ લાખ કે તેથી વધુ હોય તો આવી સ્થાવર મિલકતની ખરીદી અંગેની વિગત સમ રજીસ્ટ્રાર (જ્યાં દસ્તાવેજની નોંધણી થાય) કચેરી દ્વારા ઇન્કમ ટેક્સ ડિપાર્ટમેન્ટને મોકલવાની રહેતી હોય છે. આ ઉપરાંત એવી સ્થાવર મિલકત ખરીદીની વિગત કે જેમાં અવેજની રકમ ઓછી હોય પરંતુ જંત્રીની કિંમત (રાજ્ય સરકાર દ્વારા સ્ટેમ્પ મૂલ્યાંકન માટેની કિંમત) ૩૦ લાખ કે તથી વધુ હોય ત્યારે પણ સમ રજીસ્ટ્રાર કચેરી દ્વારા ઇન્કમ ટેક્સ ડિપાર્ટમેન્ટને આપવામાં આવતી હોય છે.

સ્થાવર મિલકત બાબતે એક વાત ખાસ યાદ રાખવી જરૂરી છે કે આ મિલકત માટે અવેજની રકમ જંત્રીના મૂલ્યથી ઓછું ના દર્શાવવામાં આવે. જો અવેજની રકમ જંત્રી મૂલ્યથી ઓછી દર્શાવવામાં આવેલ હોય તો આ બાબતે ખરીદનાર તથા વેચનાર બંને માટે મુશ્કેલી થઈ શકે છે.

આ પ્રકારના વ્યવહાર થયેલ હોય તો શું તકેદારી લેવી છે જરૂરી?

જ્યાં સુધી શક્ય હોય આ પ્રકારના વ્યવહારથી દૂર રહેવું જરૂરી છે. જો આ પ્રકારે કોઈ વ્યવહાર થયેલ હોય તો જે તે વર્ષ માટેનું ઇન્કમ ટેક્સ રિટર્ન અચૂક ભરી આપવું જોઈએ. આ રિટર્ન ભરવાં માટે કોઈ નિષ્ણાંત એડવોકેટ, CA કે ટેક્સ પ્રેક્ટિશનરની સલાહ લેવી ઉપયોગી બને. જો કોઈ જૂના વર્ષ માટે આ પ્રકારે વ્યવહાર થયેલ હોય જેના માટે રિટર્ન ભરવાની સમય મર્યાદા વીતી ગઈ હોય તેવા સંજોગોમાં ટેક્સ પ્રોફેશનલની સલાહ લઈ યોગ્ય પગલાં લેવામાં આવે તે જરૂરી છે. જો કે આ પ્રકારના વ્યવહારો કરવામાં આવ્યા હોય અને કરદાતા નિયમિત રીતે પોતાનું આવક વેરા રિટર્ન ભરતા હોય તો તેમને ઇન્કમ ટેક્સ ડિપાર્ટમેન્ટ તરફથી આવા વ્યવહારો માટે પણ નોટિસો આવવાની સંભાવના ઓછી રહેતી હોય છે. આમ, આ પ્રકારના વ્યવહાર કરતાં વ્યક્તિઓએ ઇન્કમ ટેક્સ રિટર્ન નિયમિત ભરવું જરૂરી છે. જે વ્યક્તિ ઇન્કમ ટેક્સ રિટર્ન નથી ભરતા તેઓના માટે ઉપરની વિગતો અંગેની માહિતી મેળવી આવા વ્યવહારથી દૂર રહેવું જ હિતાવહ છે. કહેવાય છે ને Prevention is better than Cure!!!

૧ મેથી GSTR 1 ભરવામાં આવ્યો છે આ મહત્વનો ફેરફાર આ ફેરફાર જોવો છે જરૂરી

By Amitbhai Soni, Advocate, Nadiad

તા. ૧૧.૦૫.૨૦૨૫ હાલ જીએસટીઆર-૧માં જીએસટી અમલથી ટેબલ નંબર ૧૩માં ડેબિટ નોંધણી વિગતો અપલોડ કરવાની હતી પણ ઘણા વેપારીના કિસ્સામાં આ વિગતો ઘણી વખત લાખ્યા વગર અપલોડ થઈ જતી હતી પરંતુ જીએસટીઆર નંબર ૧૩ (ડેબિટ નોંધણી) ફરજિયાત અપલોડ કરવાની છે અન્યથા જીએસટીઆર-૧ ઓનલાઈન સબમિટ નહીં થાય. હવે ટેબલ નંબર ૧૩ (ડેબિટ નોંધણી) સમજીએ.

અહીં ૧૨ જોડા વ્યવહાર ની વિગતો આપવાની છે.

૦૧. **Invoice for outward supply** - અહીં જે વેપારી ટેક્સ ઇન્વોઈસ અને બિલ ઓફ સપ્લાય (માફી) વેચાણ ના વ્યવહાર માટે વેચાણ બિલ ની સંખ્યા આપવાની છે.
૦૨. **Invoice for inward supply from unregistered Person** - અહીં જે વેપારી બિન નોંધાયેલ (URD) વેપારી પાસે થી કોઈ માલ કે સેવા પર રિવર્સ ચાર્જ (RCM) ભરવાનો થતો હોય તેવા વ્યવહાર માટે સેલ્ફ ઇન્વોઈસ કમ પેમેન્ટ વાઉચર બનાવવાનું છે અને જેની સંખ્યા બતાવવાની છે. વધુમાં આ જ સંખ્યા નીચે સિરિયલ નંબર ૭ (Payment Voucher)માં પણ બતાવવાની છે. ટુકડાં પોઈન્ટ

તા ૦૧/૦૫/૨૦૨૫ થી જીએસટી કાયદા અન્વયે જીએસટીઆર-૧ના ટેબલ નંબર ૧૩ માં અને ટેબલ ૧૨ અન્વયે થયો છે મહત્વનો સુધારો

- ૨ અને ૭ની સંખ્યા સરખી રહેશે.
૦૩. **Revised Invoice** - જે વેપારીનું ટર્નઓવર નિયત મર્યાદા કરતા વધી જાય અને નોંધણી નંબર મોડો આવે તેવા કિસ્સામાં વેપારીનું ટર્નઓવર વધેથી નોંધણી નંબર મેળવ્યા તારીખ સુધીમાં કરેલા વેચાણ બિલો ફરીથી રિવાઈજડ બિલો બનાવીને અપલોડ કરે તેની સંખ્યા આપવાની છે.
૦૪. **Debit Note** - અહીં ફક્ત વેચાણના વ્યવહાર ને લગતી જ ડેબિટ નોટ નંબરની સંખ્યા આપવાની છે. વધુમાં અહીં ખરીદી ની ડેબિટ નોટ દર્શાવવાની નથી.
૦૫. **Credit Note** - અહીં ફક્ત વેચાણના વ્યવહારને લગતી જ કેડિટ નોટ નંબરની સંખ્યા આપવાની છે. વધુમાં અહીં ખરીદીની કેડિટ નોટ દર્શાવવાની નથી.
૦૬. **Payment Voucher** - અહીં જે બિન નોંધાયેલ વેપારી (URD) પાસે ખરીદ પાસે ખરીદ કરેલ હોય અને તેનું સેલ્ફ ઇન્વોઈસ વોઈસ કમ પેમેન્ટ વાઉચર બનાવેલ છે તે માટે આ વાઉચર બતાવવાનું નથી પરંતુ નોંધાયેલ વેપારી પાસે રિવર્સ ચાર્જનું બિલ મેળવેલ હોય તો તેનું પેમેન્ટ કરેલ હોય તેવા વ્યવહારમાં આ વાઉચર બનાવી ને તેની સંખ્યા આપવાની છે.
૦૭. **Receipt Voucher** - જે વેપારીને સેવા માટે એડવાન્સ નાણાં મળે ત્યારે આ વાઉચર બનાવવાનું છે અહીં જો કોઈ વેપારીને માલ માટે

- એડવાન્સ મળે તેને આ વાઉચર બનાવવાનું નથી આમ ફક્ત સેવાના વ્યવહાર માટે એડવાન્સ વાઉચરની સંખ્યા આપવાની છે.
૦૮. **Refund Voucher** - અહીં વેપારીને સેવાના ઓર્ડર પેટે નાણાં મળે અને તેનું રિસીપ્ટ વાઉચર બનાવેલ હોય અને તે ઓર્ડર કોઈપણ કારણસર કેન્સલ થાય ત્યારે નાણાં પરત કરવા માટે રિફંડ વાઉચર બનાવવાનું હોય છે માટે અહીં એડવાન્સ ઓર્ડર પેટે નાણાં પરતના કિસ્સામાં આ વાઉચર ની સંખ્યા આપવાની છે.
૦૯. **Delivery Challan for Job work** - અહીં જે વેપારી પોતાના માલને બહાર જોબ વર્ક માટે મોકલે છે તેવા વ્યવહારમાં ડિલિવરી ચલણ પર મોકલેલ માલના ડિલિવરી ચલણની સંખ્યા આપવાની છે. ટુકડાં આઉટવર્ડ જોબવર્કના વ્યવહાર માટે લાગુ પડે છે.
૧૦. **Delivery challan for supply on approval** - અહીં જે વેપારી ડિલિવરી ચલણ પર માલ કે સેવા પૂરી પાડતા હોય અને આવા વ્યવહાર એપ્રુવ કરી ડિલિવરી મેળવના હોય તેવા વ્યવહાર ની સંખ્યા આપવાની છે. આ વ્યવહાર બહુ ઓછા વેપારીઓ ને લાગુ પડે છે.
૧૧. **Delivery challan in case of liquid Gas** - જે વેપારી લિક્વિડ ગેસ નો ધંધો કરે છે તેવો ડિલિવરી ચલન પર માલ મોકલેલ છે પછી થી તેના વેચાણ બિલ બનાવે છે તેવા વ્યવહારની સંખ્યા આપવાની છે. આ

વ્યવહાર લિક્વિડ ગેસના ઉત્પાદકો અને ફરી વિકેતને લાગુ પડે છે

૧૨. **Delivery challan In cases other than way of Supply (excluding at s.no.9 to 11)**

અહીં ઉપરોક્ત સિરિયલ નંબર ૯ થી ૧૧ સિવાયના વ્યવહાર માટેની સંખ્યા આપવાની છે. ટુકડાં ટેબલ Outward Liabilityના સંદર્ભના વ્યવહારોના વિવરોની સંખ્યા આપવાની છે.

ટેબલ નંબર ૧૨ (HSN SUMMARY)ને લગતા સુધારો

૫ કરોડ સુધીના ટર્નઓવર ધરાવતા કરદાતાઓ. માલ અને સેવાઓ માટે ૪-અંકના HSN કોડવાળી વિગતો ફરજિયાત આપવાની છે. HSN અથવા વર્ણન અને દાખલ કરવા માટે મેન્યુઅલ એન્ટ્રી કરી શકાતી હતી તેમાં હવે થી ડ્રોપન બોક્ષ માં સિલિકેટ કરીને એન્ટ્રી થશે તેમજ માલ અને સેવાના વર્ણન મેન્યુઅલ નહીં લખી શકાય.

૫ કરોડ થી વધુ ટર્નઓવર ધરાવતા કરદાતાઓ. માલ અને સેવાઓ માટે ૬-અંકના HSN કોડવાળી

જી.એસ.ટી. હેઠળ નોંધણી નંબર મેળવવામાં કરદાતાની પરેશાનીમાં થશે ઘટાડો!!

જી.એસ.ટી. નોંધણી મેળવવી બની જશે સહેલી. આ બાબતે સેન્ટરલ બોર્ડ દ્વારા બહાર પાડવામાં આવી મહત્વની સૂચના!

જી.એસ.ટી. હેઠળ નોંધણી આપનાર અધિકારી દ્વારા આ સૂચનાનો અમલ કરવો રહેશે જરૂરી

By Bhavya Popat, Advocate

તા. ૧૮.૦૪.૨૦૨૫ જી.એસ.ટી. લાગુ થયો ત્યારે શરૂઆતમાં નોંધણી દાખલો મેળવવો ઘણો સહેલો હતો. પરંતુ જેમ જેમ જી.એસ.ટી. હેઠળ મોટા પ્રમાણમાં કરચોરી પકડાઈ, ત્યારથી જી.એસ.ટી. હેઠાણ નોંધણી દાખલો લેવો મુશ્કેલ બનતો ગયો. જી.એસ.ટી. નોંધણી સમયે કરદાતાને અધિકારી દ્વારા અલગ અલગ પુરાવાઓ માંગવામાં આવતા હતાં તે અંગે અનેક ફરિયાદો સેન્ટરલ બોર્ડ ઓફ ઇન્ડસ્ટ્રીસ એન્ડ કમર્સ એટલે કે CBIC ને મળી હતી. આ ઉપરાંત આ અંગે સોશિયલ મીડિયામાં પણ ઘણી ફરિયાદો ઉઠી રહી હતી.

કરદાતાને પડી રહેલી તકલીફ સામે જી.એસ.ટી. નોંધણી દાખલો આપતા અધિકારીની પોતાની તકલીફ અને મજબૂરી એ હતી કે જો પૂરતી વિગતો માંગવામાં ના આવેલ હોય અને કોઈ નોંધણી આપી દેવામાં આવેલ હોય અને કરદાતા બોગસ બિલિંગમાં સંડોવાયેલા પકડાઈ તો તેઓની જવાબદારી આ બાબતે ઊભી થઈ શકે તેવો દર પણ હમેશા રહેતો હતો. અગાઉ CBIC દ્વારા જી.એસ.ટી. હેઠળ નોંધણી બાબતે સૂચના ૦૩/૨૦૨૩, તારીખ ૧૪ જૂન ૨૦૨૩ ના રોજ બહાર પાડવામાં આવી હતી. આ સૂચના ના સ્થાને હવે CBIC દ્વારા ૧૭ એપ્રિલ ૨૦૨૫ ના રોજ જી.એસ.ટી. નોંધણી અંગે ઇન્સ્ટ્રક્શન ૦૩/૨૦૨૫ બહાર પાડવામાં આવેલ છે. આ સૂચના બહાર પાડતા જી.એસ.ટી. હેઠળ કરદાતાઓ પાસે ક્યાં પુરાવાઓ માંગી શકાય તે અંગે સ્પષ્ટતા કરવામાં આવેલ છે. આ સાથે જ કરદાતા પાસે માંગવામાં આવતી અતાર્કિક અને બિનજરૂરી વિગતો અને પુરાવા માંગવાનું બંધ થઈ જશે તેવું ચોક્કસ માની શકાય. આજે આ લેખમાં આ સૂચનાની મહત્વની બાબતો સમજાવવા પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો છે.

--: ધંધાની માલિકી સ્થળ બાબતના પુરાવા :-

જ્યારે ધંધાની જગ્યા માલિકી ધોરણે હોય ત્યારે--

કરદાતાના ધંધાના સ્થળના પુરાવા તરીકે છેલ્લી મિલકત વેરાની પહોંચ, મ્યુનિસિપલ ખાતાની કોપી, માલિકના નામનું ઇલેક્ટ્રિક બિલ, પાણી બિલ કે આ પ્રકારના કોઈ પણ એક દસ્તાવેજ માંગવાના રહેશે. આ પૈકી કોઈ એક પુરાવો રજૂ કરવામાં આવ્યો હોય તો અધિકારી દ્વારા આ સિવાય કોઈ પુરાવા માંગવાના રહેશે નહીં. આ સૂચનામાં એવી પણ સ્પષ્ટતા કરવામાં આવેલ છે કે અધિકારી દ્વારા આ પુરાવાની ઓરિજિનલ ફીડબેકલ કોપી માંગવાની રહેશે નહીં.

જ્યારે ધંધાની જગ્યા ભાડે હોય ત્યારે--

જ્યારે કરદાતાની જગ્યા ભાડાની હોય તેવા સંજોગોમાં ભાડા કરાર ઉપરાંત મકાન માલિકની ઉપર જણાવેલ માલિકી મુરવા સિવાય કોઈ વધારાનો પુરાવો માંગવાનો રહેશે નહીં. જો રજિસ્ટર્ડ એગ્રીમેન્ટ હોય તો માત્ર ભાડા કરાર અને મકાન માલિકનો માલિકી પુરાવો અને જો અનરજિસ્ટર્ડ એગ્રીમેન્ટ

હોય તો અગાઉ જણાવેલ પુરાવા ઉપરાંત ભાડે આપનારની ઓળખ સ્પષ્ટ કરતો એક પુરાવો માંગવાનો રહેશે.

જ્યારે ધંધાનું સ્થળ જીવનસાથી કે સંબંધીના માલિકીનું હોય ત્યારે--

જ્યારે ધંધાનું સ્થળ કરદાતાના જીવનસાથી કે સંબંધીના માલિકીનું હોય ત્યારે આ ધંધાના સ્થળ વાપરવા અંગેની સદા કાગળમાં સંમતિ સંમતિ આપનારનો ઓળખનો પુરાવા અને સંમતિ આપનારના ઉપર જણાવવામાં આવેલ માલિકીના દસ્તાવેજ રજૂ કરવામાં રહેશે.

જ્યારે ધંધાનું સ્થળ સંયુક્ત રીતે ધારણ કરવામાં આવતું હોય ત્યારે--

ધંધાનું સ્થળ જ્યારે સંયુક્ત રીતે ધારણ કરવામાં આવેલ હોય ત્યારે કરદાતા દ્વારા શક્ય હોય તો ભાડા કરાર અને ભાડે આપનારના માલિકીનો એક પુરાવો આપવાનો રહેશે. જો ભાડા કરાર ઉપલબ્ધ ના હોય તો સદા કાગળ ઉપર સંમતિ તથા સંમતિ આપનારનો માલિકી પુરાવો તથા સંમતિ આપનારનો ઓળખનો એક પુરાવો કરદાતાએ અપલોડ કરવાનો રહેશે.

જ્યારે ધંધાનું સ્થળ પાઘણી જેવી લાંબા ગાળાના ભાડા પટ્ટે હોય અને ભાડા કરાર ઉપલબ્ધ ના હોય--

જ્યારે કોઈ ધંધાની જગ્યા પાઘણી અથવા અન્ય કોઈ રીતે લાંબા ગાળાના ભાડા પટ્ટે હોય તો આ અંગેનું સોગંદનામું અને ઉપર જણાવેલ કોઈ માલિકી પુરાવા આપતા અધિકારી દ્વારા આ ચલાવવાનું રહેશે તે અંગે પણ મહત્વનો ખુલાસો કરવામાં આવ્યો છે. આ સૂચનાના કારણે કરદાતા માટે નોંધણી દાખલો લેવો તો ચોક્કસ સહેલો બનશે પરંતુ નોંધણી દાખલો લીધા બાદ કરવામાં આવતા સુધારાઓ માટે પણ આ સૂચના ઉપયોગી બનશે. ઈઝ ઓફ ડૂઈંગ બિઝનેસ માટે આ ખુલાસો એક સારું પગલું ગણી શકાય.

--: ધંધાના બંધારણ અંગેના પુરાવા :-

જ્યારે ધંધો ભાગીદારી પેઢી તરીકે કાર્યરત હોય ત્યારે--

જ્યારે ધંધો ભાગીદારી ધોરણે ચાલતો હોય ત્યારે આ ધંધાનો ભાગીદારી દસ્તાવેજ એ બંધારણ બાબતેનો એક માત્ર પુરાવો અપલોડ કરવાનો રહેશે. આ બાબતે ઉકમ આધાર, શોપ લાઈસન્સ વગેરે માંગવાનું રહેશે નહીં.

જ્યારે ધંધો કંપની, સોસાયટી, કલબ, સરકારી ખાતા તરીકે કાર્યરત હોય ત્યારે--

જ્યારે ધંધો કંપની, સોસાયટી, કલબ, સરકારી ખાતા, ટ્રસ્ટ વી. તરીકે કાર્યરત હોય ત્યારે આ અંગેનું બંધારણ અથવા જે તે કાયદા હેઠળ આપવામાં આવેલ નોંધણી દાખલો એ બંધારણ અંગેનો યોગ્ય પુરાવો ગણાશે.

અધિકારીઓને આપવામાં આવેલ સ્પષ્ટતા સૂચના

આ ઇન્સ્ટ્રક્શન દ્વારા જી.એસ.ટી. નોંધણી દાખલો આપતા અધિકારીઓને સ્પષ્ટ સૂચના આપવામાં આવી છે કે અરજદાર, મેનેજિંગ ડાયરેક્ટર, અધિકૃત સાહિકર્તા નું રહેઠાણ અને ધંધો એક ગામ નથી કે એક રાજ્યમાં નથી, નોંધણી માં માંગવામાં આવેલ ઈજા જે તે રાજ્યમાં વેચાણ માટે પ્રતિબંધિત છે, જે ધંધાનો પ્રકાર દર્શાવેલ છે તે પ્રકાર આપેલ જગ્યા ઉપર થઈ શકે નહીં તેવા કાલ્પનિક પ્રશ્નો અધિકારી દ્વારા કરવાના રહેશે નહીં.

અધિકારીઓએ નોંધણી દાખલો આપતા કરવાની થતી કામગીરી

કરદાતા દ્વારા ઉપર જણાવેલ પુરાવા સાથે અરજી કરવામાં આવે ત્યારે અધિકારી દ્વારા કરદાતાના પૂરવાની

ઝીણવટ ભરી ચકાસણી કરવાની રહેશે. આ માટે અધિકારી જે તે સરકારી પોર્ટલ ઉપર પણ પુરાવાને કોસ ચેક કરી શકે છે. જો કરદાતાની અરજી “રિસ્કી” અરજદાર તરીકે “ફ્લેગ” ના થયો હોય તો કરદાતાની અરજીનો નિકાલ અરજી મળ્યેથી ૦૭ કાર્યકારી દિવસોમાં કરી નાંખવાનો રહેશે. નીચેના સંજોગોમાં આ ૦૭ દિવસની મુદતને ૩૦ દિવસની ગણવાની રહેશે

- કરદાતાએ આધાર ઓથેનટિકેશન કર્યું છે અને તેને પોર્ટલ દ્વારા “રિસ્કી” તરીકે “ફ્લેગ” કરવામાં આવ્યો છે.
- જો કરદાતા આધાર ઓથેનટિકેશન કરવામાં નિષ્ફળ જાય છે.
- જો નોંધણી દાખલો આપતા અધિકારીને એવું જરૂરી જણાય કે કરદાતાના ધંધાના સ્થળની સ્થળ તપાસ જરૂરી છે તો ઓસોસ્ટેન્ટ કમિશ્નર કે તેનાથી ઉપરના અધિકારીની પરવાનગી લઈ તેઓ સ્થળ તપાસ માટે આગળ વધી શકે છે.

સ્થળ તપાસ માટે પસંદ થયેલ અરજી માટે અધિકારી દ્વારા શક્ય હોય તેટલું જલ્દી સ્થળ તપાસ કરાવવાની કામગીરી કરવાની રહેશે. આ કામગીરી ૩૦ દિવસની મર્યાદા પૂર્ણ થતી હોય તેના ઓછામાં ઓછા ૫ દિવસ પહેલાં ઓનલાઈન અપલોડ કરવાની રહેશે.

સ્થળ તપાસ કરનાર અધિકારી દ્વારા પણ એ બાબતની તહેદારી રાખવાની રહેશે કે પોતાના સ્થળ તપાસ રિપોર્ટમાં તેઓએ પોતાનો ધંધાની જગ્યા અંગે સ્પષ્ટ અભિપ્રાય આપવાનો રહેશે. જો કરદાતા કે ધંધાનું સ્થળ ખોટું હોવાનું માલુમ પડે તો આ અંગે સ્પષ્ટ ઉલ્લેખ કરવાનો રહેશે. સ્થળ તપાસ કરનાર અધિકારીએ GPS સાથે સ્થળના ફોટો પણ અપલોડ કરવાના રહેશે. જો અરાજકરતાનો અદ્ય અન્ય જ્યુરિસિક્શન માં પડતો હોય તો તુરંત જ

યોગ્ય અધિકારીને પોર્ટલ ઉપર સ્થળ તપાસ તબદીલ કરવાની રહેશે. જી.એસ.ટી. અધિકારીને જરૂરી જણાય તો તેઓ કરદાતા પાસે અરજી માટે ખુલાસાઓ પૂછી શકે છે. આ ખુલાસાઓ નીચેના મુદ્દા ઉપર હોય શકે.

- જ્યારે કરદાતા દ્વારા અપલોડ કરવામાં આવેલ પુરાવા સ્પષ્ટ રીતે વાંચી શકાય તેમ ના હોય કે અપૂર્ણ હોય,
- જ્યારે ધંધાના સ્થળનું સરનામું અને પુરાવામાં દર્શાવેલ સરનામું સરખું ના હોય,
- જ્યારે કરદાતા દ્વારા આપવામાં આવેલ સરનામું ખોટું કે અસ્પષ્ટ હોય,
- જ્યારે કરદાતાનો અગ્ર સાથે લિન્ક થયેલ GST અગાઉ કેન્સલ કે સસ્પેન્ડ થયેલ થયેલ જણાય.

ઉપર જણાવેલ બાબત હોય તો જ કરદાતાને ખુલાસો પુછવામાં આવશે. આ ખુલાસો પણ ઉપર મુજબ ૦૭ દિવસ કે ૩૦ દિવસમાં પૂછવાનો રહેશે. ઉપર જણાવેલ પુરાવા સિવાય જો કોઈ પુરાવા અધિકારી દ્વારા માંગવા જરૂરી જણાશે તો તે આસિસ્ટન્ટ કમિશ્નર કે ડ. કમિશ્નર ની પરવાનગી પછી જ માંગી શકશે.

કરદાતાને ખુલાસા બાબતે નોટિસ આપવામાં આવેલ હોય ત્યારે કરદાતા દ્વારા નોટિસ આપવામાં આવેલ હોય ત્યારથી ૦૭ દિવસમાં જવાબ રજૂ કરવાનો રહેશે. આ જવાબ રજૂ થયેથી સાત દિવસમાં અધિકારી દ્વારા આ અરજી નો નિકાલ કરવાનો રહેશે. નોંધણી દાખલો ના આપવાના કિસ્સામાં અધિકારી દ્વારા કારણોની યોગ્ય નોંધ કરવી જરૂરી રહેશે. કરદાતા દ્વારા ખુલાસા બાબતે નોટિસનો કોઈ જવાબ ના આપવામાં આવ્યો હોય તો અધિકારી નોંધણી દાખલાની અરજી નામંજૂર કરી શકે છે અને આ અરજી નામંજૂર કરવાના કારણો આવા સંજોગોમાં પણ દર્શાવવાના રહેશે. આ બાબતે લેખકનું એવું માનવું છે કે ખુલાસા બાબતે નોટિસનો જવાબ ના આપવામાં આવેલ હોય તો પણ આ સૂચના હેઠળ અધિકારી ધારે તો નોંધણી દાખલો આપી શકે છે.

આ સૂચનાઓ દ્વારા પ્રિન્સિપાલ ચીફ કમિશ્નર તથા ચીફ કમિશ્નરને એવું સૂચન કરવામાં આવ્યું છે કે તેઓ દ્વારા:

- નોંધણી દાખલા અંગે સ્થળ તપાસ સાહિતી તેઓના અધિકારી દ્વારા થતી કામગીરીનું નજીકથી નિરીક્ષણ કરવામાં આવે,
- કોઈ અધિકારી આ સૂચનાના અમલ કરવામાં ચૂક કરે તેના ઉપર કડક કાર્યવાહી કરવામાં આવે,
- જી.એસ.ટી. નોંધણી વિભાગમાં પૂરતા સ્ટાફ આપવામાં આવે જે થી ઉપરોક્ત કામગીરી સમયસર થઈ શકે,
- સ્થાનિક પરિસ્થિતિ અને નિયમોને ધ્યાનમાં લઈ ટ્રેડ નોટિસ બહાર પાડવામાં આવે જેમાં વિવિધ પુરાવાઓ અંગે સ્પષ્ટતા કરવામાં આવે.

આ સૂચના દ્વારા જી.એસ.ટી. નોંધણી અંગેની કામગીરી સરળ બનશે તે બાબત નિર્વિવાદ છે. “ઈઝ ઓફ ડૂઈંગ બિઝનેસ” તરફ આ સરાહનીય પગલું છે તેવું નિષ્ણાંતો માની રહ્યા

(આ લેખ જાણીતા ગુજરાતી દૈનિક ફૂલછબની વ્યાપારભૂમિ પૂર્તિમાં તારીખ ૨૧ એપ્રિલ ૨૦૨૫ ના રોજ પ્રકાશિત થયેલ છે.)

સુપ્રીમ કોર્ટનો ચુકાદો કરી શકે છે તમને અસર!!! ૨ લાખ કે તેથી વધુ રકમ રોકડમાં ચૂકવવા આવેલ હોય તો કોર્ટ-સબ રજીસ્ટ્રાર કરે ઇન્કમ ટેક્સને જાણ: સુપ્રીમ કોર્ટ

-By Bhavya Popat, Advocate

તા. ૨૮.૦૪.૨૦૨૫ સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા એક સિવિલ કેસની સુનાવણી કરતાં સમયે એક ખૂબ મહત્વનો ચુકાદો આપતા કરાવવામાં આવેલ છે કે કોર્ટ કેસમાં પશ્ચાત્તર દ્વારા એવો દાવો કરવામાં આવ્યો હોય કે તેઓ દ્વારા ૨ લાખ કે તેથી વધુ રકમ રોકડમાં ચૂકવવામાં આવી હોય, તો તેવા કેસોની વિગતો જે તે કોર્ટ દ્વારા સેનાધિકાર ધરાવતા ઇન્કમ ટેક્સ ઓફિસને આપવી જરૂરી બનશે. કોર્ટ દ્વારા આ વિગતો ઇન્કમ ટેક્સ ડિપાર્ટમેન્ટને મોકલવામાં આવેલ હોય ત્યારે ડિપાર્ટમેન્ટ દ્વારા કાયદા અનુસાર કાર્યવાહી કરવાની રહેશે. આ ઉપરાંત સબ રજીસ્ટ્રાર કે જેઓ સ્થાવર મિલકતની નોંધણીની કામગીરી કરે છે તેમની પાસે દસ્તાવેજની નોંધણી કરવા માટે કોર્ટ દસ્તાવેજ રજૂ કરવામાં આવે અને આ દસ્તાવેજમાં ૨ લાખ કે તેથી વધુની રકમ રોકડમાં ચૂકવવામાં આવેલ હોય ત્યારે સબ રજીસ્ટ્રાર દ્વારા પણ ઇન્કમ ટેક્સ ડિપાર્ટમેન્ટને જાણ કરવાની રહેશે. સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા આ ચુકાદામાં આવેલ છે કે કોર્ટ સર્વે અને સર્વેની કામગીરીમાં ઇન્કમ ટેક્સ ડિપાર્ટમેન્ટ પાસે કોર્ટ એવી વિગત મળે જેમાં સ્થાવર મિલકત પેટે ૨ લાખ કે તેથી વધુ રકમની ચૂકવણી રોકડમાં કરવામાં આવેલ હોય અને સબ રજીસ્ટ્રાર દ્વારા આ વિગત ઇન્કમ ટેક્સ ડિપાર્ટમેન્ટને આપવામાં આવેલ ના હોય ત્યારે આ બાબતની જાણ રાજ્યના ચીફ સેક્રેટરીને કરવાની રહેશે જેઓ દ્વારા આ અધિકારી વિરુદ્ધ ખાતાકીય કાર્યવાહી કરવાની રહેશે. સુપ્રીમ કોર્ટના આ માર્ગદર્શિકાની જાણ તમામ કોર્ટ અને સબ રજીસ્ટ્રારને કરવામાં આવશે. સુપ્રીમ કોર્ટની જે. બી. પારડીવાલા તથા આર. મહેશ્વરની બંધીકાના આ ચુકાદાની અસર ખૂબ દૂરગોચર રહેશે તેવું નિષ્ણાંતો માની રહ્યા છે. આ ચુકાદાથી વિવિધ કોર્ટ, સબ રજીસ્ટ્રાર ઓફિસ અને સામાન્ય લોકોની જવાબદારીમાં શું વધારો થઈ શકે છે તે આ લેખમાં સમજાવવા પ્રયાસ કરવામાં આવેલ છે.

ઇન્કમ ટેક્સ કાયદાની આ અંગેની જોગવાઈ

ઇન્કમ ટેક્સ કાયદાની કલમ 269ST મુજબ કોઈ પણ વ્યક્તિ કોઈ પણ વ્યવહાર પેટે ૨ લાખ કે તેથી વધુ રકમ રોકડમાં સ્વીકારી શકે નહીં. જો આ રકમ લોખ, ડિપોઝિટ કે તમામ કોર્ટ દ્વારા આ બાબતે ધ્યાન આપવું ચોક્કસ જરૂરી બની જશે. એટલું જ નહીં આ પ્રકારે કેસ દાખલ કરવામાં કે દલીલ રજૂ કરવામાં કોર્ટ વ્યક્તિના વકીલે પણ હવે સાવચેતી રાખવાની જરૂરી બની જશે.

તો સ્વીકારેલ રકમ જેટલી જ રકમનો દંડ કરવામાં આવી શકે છે. ઉલ્લેખનીય છે કે સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા આ ચુકાદામાં મિલકત ખરીદ વેચાણમાં લાગુ ઇન્કમ ટેક્સ કાયદાની કલમ 269 SS માં આપવામાં આવેલ ૨૦૦ હજારની મર્યાદા ધ્યાને લેવામાં આવેલ નથી.

જમીન સ્તરે પરિસ્થિતિ

ઇન્કમ ટેક્સને લાગતી ઉપર જણાવેલ જોગવાઈનું જમીની સ્તરે ઉલ્લંઘન સતત થતું જોવા મળતું હોય છે. ઉપરોક્ત રોકડ અંગેની ઇન્કમ ટેક્સ કાયદાની મર્યાદા હોવા છતાં અનેક મિલકતોના ખરીદ વેચાણમાં, અનેક અન્ય વ્યવહારમાં રોકડની મર્યાદા ઉપરની રકમની લેવડ દેવડ થતી હોય છે. ક્યારેક જાણકારીના અભાવે તો ક્યારેક જાણકારી હોવા છતાં પણ આ પ્રકારના વ્યવહારો વ્યક્તિઓ દ્વારા કરવામાં આવતા હોય છે.

આ ચુકાદાની કોર્ટ અને તેની કાર્યવાહી ઉપર થશે અસર

કોર્ટમાં એવા અનેક દાવા, ચેક રિટર્નના કેસો, અન્ય કેસો રજૂ થતાં જેમાં ઇન્કમ ટેક્સ કાયદાની રોકડ

અંગેની આ મર્યાદાથી વધારે રકમની ચૂકવણી થઈ હોવાની વિગતો હોય છે. આમ, થતું હોવા છતાં કોર્ટ દ્વારા આ મુદ્દા બાબતે જોઈએ તેવી ગંભીરતા દાખવવામાં આવતી હોતી નથી. સુપ્રીમ કોર્ટના આ ચુકાદાના કારણે તમામ કોર્ટ દ્વારા આ બાબતે ધ્યાન આપવું ચોક્કસ જરૂરી બની જશે. એટલું જ નહીં આ પ્રકારે કેસ દાખલ કરવામાં કે દલીલ રજૂ કરવામાં કોર્ટ વ્યક્તિના વકીલે પણ હવે સાવચેતી રાખવાની જરૂરી બની જશે.

કોર્ટ વ્યક્તિને ત્યથી એવા દસ્તાવેજો મળે કે જેમાં ઇન્કમ ટેક્સની મર્યાદાથી વધુ રકમની રોકડમાં ચૂકવણી કરવામાં આ મુદ્દા બાબતે જોઈએ તેવી ગંભીરતા દાખવવામાં આવતી હોતી નથી. સુપ્રીમ કોર્ટના આ ચુકાદાના કારણે તમામ કોર્ટ દ્વારા આ બાબતે ધ્યાન આપવું ચોક્કસ જરૂરી બની જશે. એટલું જ નહીં આ પ્રકારે કેસ દાખલ કરવામાં કે દલીલ રજૂ કરવામાં કોર્ટ વ્યક્તિના વકીલે પણ હવે સાવચેતી રાખવાની જરૂરી બની જશે.

સામાન્ય લોકો માટે સુપ્રીમ કોર્ટના આ ચુકાદાની અસર:

સુપ્રીમ કોર્ટનો આ ચુકાદોથી સામાન્ય લોકોએ પણ પોતાના રોજ બરોજના વ્યવહારોમાં તથા મિલકત ખરીદ વેચાણ અંગેના વ્યવહારો કરવામાં ઇન્કમ ટેક્સ કાયદાની આ જોગવાઈ ધ્યાને લેવાની રહેશે. આ જોગવાઈ તો છેલ્લા ઘણા વર્ષોથી લાગુ છે. પરંતુ સુપ્રીમ કોર્ટના આ ચુકાદા બાદ હવે કોર્ટ, સબ રજીસ્ટ્રાર વગેરે દ્વારા આ ચૂક અંગે ઇન્કમ ટેક્સને સૂચના આપવી અનિવાર્ય બનશે. આમ, કોર્ટ પણ વ્યક્તિ આ મર્યાદા ઉપરના વ્યવહાર કરશે તો ઇન્કમ ટેક્સ ડિપાર્ટમેન્ટને આ અંગેની જાણ થશે અને વ્યક્તિ ઉપર આ મર્યાદાના ભંગ બાબતે દંડકીયા કાર્યવાહી થઈ શકે છે. સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા એક સામાન્ય કેસમાં આપવામાં આવેલ ચુકાદો અને ખાસ કરીને કોર્ટ અને સબ રજીસ્ટ્રાર માટે બહાર પાડવામાં આ સૂચના રોકડ વ્યવહારો ઉપર અસમાન્ય અસર કરી શકે છે. (આ લેખ જાણીતા ગુજરાતી દૈનિક ફૂલછબની વ્યાપારભૂમિ પૂર્તિમાં તારીખ ૨૮ એપ્રિલ ૨૦૨૫ ના રોજ પ્રકાશિત કરવામાં આવેલ છે.)

જી.એસ.ટી.ના આદેશ સામે અપીલ ફાઈલ કરવી કે ભૂલ સુધારણા અરજી ફાઈલ કરવી?? જટિલ પ્રશ્ન અંગે સરળ ભાષામાં સમજૂતી

જીજ્ઞા વ્યાસ

જી.એસ.ટી. કાયદાની પ્રેક્ટીસમાં ઘણી વખત ત્રિભેદે આવીને ઉભા રહેવાનું થાય છે. અધિકારીશ્રી દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા આદેશ સામે રેકટીફિકેશન અરજી કરવી કે અપીલ ફાઈલ કરવી ? આ પ્રશ્નનો યોગ્ય નિર્ણય લેવા માટે આ લેખ ચોક્કસ મદદરૂપ થશે તે માટે આપણે કાયદાની જોગવાઈઓ તથા મર્યાદાઓનું વિશ્લેષણ કરીએ.

(૧) ભૂલ સુધારણા અરજી--

સી. જી. એસ. ટી. કાયદાની કલમ ૧૬૧ અનુસાર ઇશ્યુ કરનાર ઓથોરીટી પોતાની જાતે જ અથવા સેન્ટ્રલ જી. એસ. ટી. અથવા સ્ટેટ જી. એસ. ટી. ના અન્ય અધિકારી અથવા તો affected person દ્વારા દેખીતી ભૂલ (error apparent on face of record) ઓર્ડર, નોટીસ, સર્ટીફિકેટ ઇશ્યુ કર્યાના ત્રણ માસમાં ધ્યાને લાવવામાં આવે તો આવા ઓર્ડર, નોટીસ, સર્ટીફિકેટમાં રહેલી ભૂલ સુધારણા કરી શકશે. પરંતુ આવી ઓર્ડર, નોટીસ, સર્ટીફિકેટ ઇશ્યુ થયાના છ માસ પછી કોઈ ભૂલ સુધારણા થઈ શકશે નહિ.

પરંતુ જ્યારે માત્ર કલેરિકલ અથવા આંકડાકીય ગણતરીમાં લખવામાં અથવા ગણતરીમાં કોઈ ભૂલ રહી ગઈ હોય તો આવી ભૂલ સુધારણા કરવા માટે ૬ (છ) માસના સમયગાળાનું બંધન લાગુ પડશે નહિ એટલે કે આવી ભૂલ સુધારણા ગમે ત્યારે થઈ શકશે.

હાલમાં જી. એસ. ટી. પોર્ટલ ઉપર નોટીસમાં રહેલી ભૂલ સુધારણા માટેનો કોર્ટ ઓપ્શન ઉપલબ્ધ નથી. સી. જી. એસ. ટી. કાયદાને ધ્યાને લઈ નોટીસ માં રહેલી ભૂલ સુધારણા કરવાનો ઓપ્શન પણ ઓનલાઈન આવવો જોઈએ.

ભૂલ સુધારણા કરવા થી કોઈપણ વ્યક્તિને પ્રતિકુળ અસર થવાની સંભાવના હોય ત્યારે ઓથોરીટી દ્વારા કુદરતી ન્યાયાના સિદ્ધાંતને અનુસરી સાંભળવાની તક આપીને આવી ભૂલ સુધારણા અરજી ને નિર્ણય કરવો જોઈએ.

આમ જ્યારે કોઈ નોટીસની ગણતરીમાં ભૂલ હોય, કોઈ ઓર્ડરમાં ગણતરીમાં ભૂલ હોય, કોઈ ડેકલેરેશન અથવા રજૂઆત અધિકારીશ્રી દ્વારા ઓર્ડર કરતા પહેલા ધ્યાને લેવામાં આવેલી ન હોય ત્યારે જે તે આદેશ વિરુદ્ધ અપીલ કરવી કે ભૂલ સુધારણા અરજી કરવી આવા પ્રશ્નો સામે આવીને ઉભા રહે છે. આવા સંજોગોમાં નીચેના મુદ્દાઓ ધ્યાને લઈ યોગ્ય નિર્ણય કરવો.

૧) કોઈપણ આદેશ સામે અપીલ કરતા પહેલા ઉભી થયેલી ડીમાન્ડ પૈકી સ્વીકારેલી ડીમાન્ડની સંપૂર્ણ રકમ તથા વિવાદાસ્પદ ડીમાન્ડ ની રકમના ૧૦% પ્રી ડીપોઝીટ કરવી ફરજિયાત છે. ભૂલ સુધારણા અરજી કરતા પહેલા આવી કોઈ પ્રી ડીપોઝીટ કરવી ફરજિયાત નથી.

૨) અપીલમાં ભૂલ સુધારણા પાત્ર મુદ્દા સિવાય પણ અન્ય કોઈ કાયદાકીય મુદ્દા તેમજ ટેકનીકલ મુદ્દા પણ લઈ શકાય તેમ હોય ત્યારે ભૂલ સુધારણા અરજી કરવાને બદલે અપીલ કરવી હિતાવહ છે. કારણકે કાયદાકીય કે ટેકનીકલ મુદ્દા ભૂલ સુધારણા અરજીમાં ધ્યાને લઈ શકાય નહિ.

૩) ઓર્ડરમાં દેખીતી ગણતરી અ